

Asia: VM048:00/2017, VM/1353/03.01.00/2018

Luonnos hallituksen esitykseksi kuntien ja maakuntien taloustietojen tuottamista ja raportointia koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Luonnoksesta yleisesti

Kunnissa on nykyisin käytössä kirjavat käytänteet seurannassa ja raportoinnissa. Organisaatorakenteiden erilaisuus ja koko vaikuttavat myös siihen, että nykyisin tilastoista saatavan tiedon käyttö talouden ja toiminnan suunnittelussa on vähäistä. Vertailtavuus esim. suurten kaupunkien tiedoista on vaikeaa.

Tilastoinnin kehittämällä voidaan yksinkertaistaa kuntien seuranta- ja raportointiprosesseja ja tätä kautta vaikuttaa myös päätöksenteossa tarvittavaan tietoon.

Esitetyn toimintamallin aiheuttamat vaikutukset

Toimintamallin muutoksen vaikutukset ovat suuret. Puitteiden rakentaminen työllistää, mutta voi jatkossa vähentää tilaston tekoon käytettyä aikaa. Varsinaisten tilastojen tekoon käytetty aika mm taulukkolaskenta/muu manuaalinen työ voi jatkossa vähentyä, mutta automaattiseen tilastoraportointiin tarvittavat muutokset kirjauskäytännöissä voivat lisätä työmäärää pysyvästikin.

Työaikaa kuluu myös tarkistuksiin ja annettujen tietojen täsmäytyksiin. Tiedon siirtoon ja virheiden korjauksiin on syytä löytää kehittyneet ja yksinkertaiset mallit.

Esitetyn toimintamallin vastuiden selkeys

Tulevaisuudessa toimintamallin parissa ovat kunnat, maakunnat, Valtionkonttori ja Tilastokeskus, jolloin vastuunjaon tulee olla selkeästi määritelty. Harmaat alueet tulee olla selvitettyinä.

Esitetyn toimintamallin toimeenpanon edellyttämät toimenpiteet kunnissa

On määriteltävä mistä järjestelmästä mikäkin tilastotieto tuotetaan varmimmin ja tuotetaanko kaikki tilastotieto samasta järjestelmästä. On todennäköistä, että kustannuspaikkoja on lisättävä tai kohdennettava uudelleen, jotta raportointi on automaattisempaa. Jotta automaattiseen raportointiin voidaan siirtyä, on kunnan kirjauskäytännöt tarkistettava ja muutettava ne vastaamaan

uusia standardeja. Muutosten toteuttaminen järjestelmiin vaatii tiivistä yhteistyötä järjestelmätoimittajien kanssa ja maksajina ovat kunnat.

Kuntien seuranta ja raportointi rakennetaan johtamisjärjestelmän ja sisäisten toiminnan ja talouden seurannan vaatimusten mukaan. Vaatimukset seurantaa ja raportointia koskien ovat jo nyt hyvin moniulotteiset. Tilastointi luo uuden ulottuvuuden, joka pitää rakentaa järjestelmiin ja se voi aiheuttaa monimutkaisuutta seurantaprosesseihin. On tarkkaan mietittävä millaista tietoa ja minkä tason tietoa tarvitaan.

Myös kuntien on hyödyttävä uudistuksesta. Hyöty syntyy parhaiten, kun uudistus kytketään olemassa oleviin prosesseihin ja tätä kautta tilastointi tukee myös kunnan päätöksentekoa. Tavoitteena tulee olla, että kun uudet tilastoinnin vaatimukset otetaan käyttöön, niin jostain jo olemassa olevasta voidaan luopua.

Yleisesti voidaan todeta, että muutos automaattiseen talousraportointiin on hyvin merkittävä nykytilanteeseen verrattuna.

Millaista tukea tarvittaisiin esitetyn raportointimallin onnistuneeseen toimeenpanoon

Tietojen luotettavuus ja vertailtavuus vaativat suositusten muuttamista standardeiksi. On luotava yhtenäiset ja selkeät (pakottavat) toimintatavat ja ohjeet, jolloin vertailtavuus muihin kuntiin paranee.

Tietotaidon ylläpito vaatii vähintään kerran vuodessa järjestettävän koulutustapahtuman ja nykyaikaisen tietotekniikan avulla tapahtuvan jatkuvan neuvontapalvelun. Tilastoinnin tietojen täyttäjien on ymmärrettävä mihin tietoja käytetään. Tiedot vaikuttavat mm. kuntien valtionosuuslaskentaan.

Tauriainen Armi
Oulun kaupunki/konsernihallinto